

E
76

BRĪVĪBAS CĪŅAS

BRĪVĪBAS CĪNAS

Ofortu sakopojums
L.Liberta redakcijā
ar F.Baloža ievada vārdiem

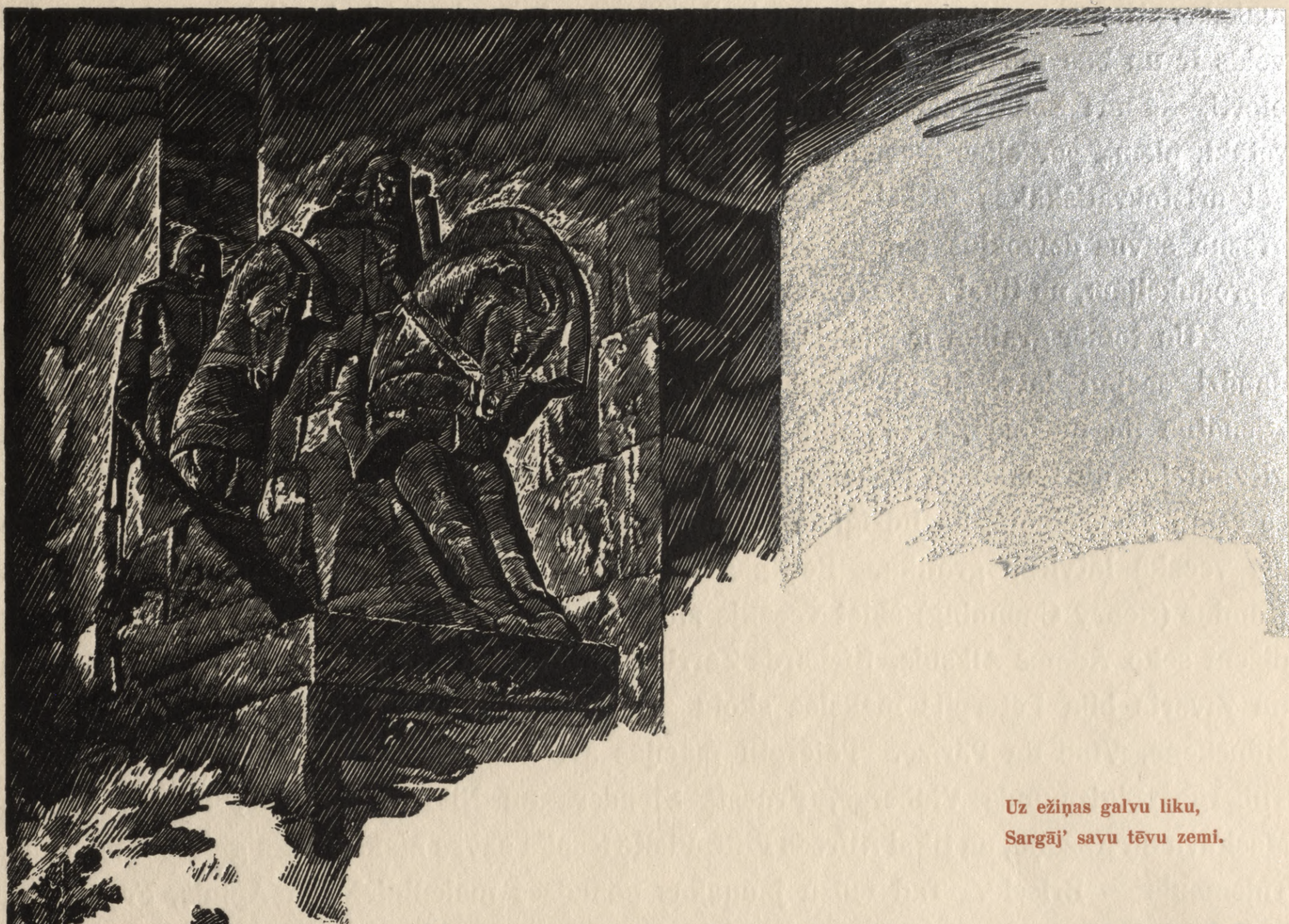
Rīgā 1937

Valstspapīru spiestuves izdevums

~~47467K~~ (P)
Latv. PGR Valets biblioteka
Q 64 - 32. 886 20pūl.

Rīgā, L. Maskavas ielā 11

Uz ežiņas galvu liku,
Sargāj' savu tēvu zemi.

Latviešu grafika nav latviešu mākslas jaunākā nozare, — bet gan līdzīgi mūsu vecāko gleznotāju un tēlnieku šodien nezināmiem vārdiem aizmirsti arī tie zīmētāji, kokgriezumu, vara un tērauda grebumu, ofortu un litografiju meistari un mācekļi, kas Rīgas un Jelgavas darbnīcās mācījās darināt šos savus visaristokratiskākos mākslas veidojumus. Gleznotāju krāsu gamma spēj apžilbināt ar savu daiļumu, harmoniju vai spilgtumu ikvienu, arī barbaru mākslā; tēlniecības plastiski taustāmās formas ir saprotamas ikkatram, — tās lieto pat mežoņu un pusmežoņu mākslas amatnieki savu dievekļu un amuletu veidojumiem. Kokgriezumi un vēl vairāk grebumi metallā un oforts prasa intelligentu mākslas baudītāju, — tos tādēļ sastopam gandrīz tikai mūzejos un izcilu mākslas mīļotāju daiļveidojumu sakopojumos. 16.—18. gadsimtenī un vēl 19. gadsimteņa sākumā tie bija valdnieku un viņu galmu, aristokrātu un apgaismoto bagātnieku telpu un grāmatu labprāt redzēta rota; bet ap 19. gadsimteņa vidu, pasaulei demokrātizējoties un darba metodēm mēchanizējoties, sevišķi vara grebumi un oforti savu izcilo vietu mākslas veidu izlasē bieži bija spiesti atdot lētākiem ražojumiem. Tos gan labprāt sāka pirkt un pārdeva antīkvāriātos un bieži vāca kolekcionāri; bet mākslinieku skaits, kas sevi veltītu vispirmā vietā vai tikai gravūrai, — pieprasījumiem samazinoties — ievērojami saplaka. Tādēļ arī mūsu dienās koka griezum, oforti un it sevišķi vara un tērauda grebumi gan nav izzuduši mākslas skolās un mākslas dzīvē, tiem vēl šodien

mākslas attīstības gaitās piešķirama izcila nozīme: taču vispārī katrs liels un īsts mākslas veids ir un būs mūžīgs un nekad nevar izzust, — bet vispirms vara grebumi un tāpat oforti, kā arī kokgriezumi nekādi vairs nav ikdienišķa parādība, tie redzami daudz retāki, piem., par eļļas gleznām un akvareļiem, pat skulptūrām, un līdz ar to ir kļuvuši vēl aristokratiskākas mākslas nozares reprezentanti. Mūsu sabiedrība bieži pērk un grezno savus dzīvokļus pat ar glezniecības surrogātiem vai sliktām krāsainām gleznu reprodukcijām, un tikai reti redzam goda vietā mūsu salonos un darba kabinetos gravūras.

Un tomēr grafika ir mākslas veids, kuram cienīgi atdevuši savus spēkus un darbu daudzi spējīgi latviešu mākslinieki. Prof. B. Vipers savos pētījumos, kas iespiesti „Senatnē un mākslā“, 1936., jau vairākkārt atzīmējis, ka stila analīze atļauj latviešu gleznotājus un tēlniekus saskatīt arī 17. un 18. gadsimtenī, pat varbūt 16. gadsimtenī; es esmu pārliecināts, ka līdzīgiem pētījumiem turpinoties droši vien iznirs no nebūtības arī vecākā latviešu grafika. Bet pagaidām Augusts Daugulis un laikam arī Indriķis Kūmiņš (Henry Cumming) šķiet vecākie zināmie mūsu grafikas reprezentanti, kuriem tik diženi seko Ādams Alksnis, Richards Zarriņš, Ernests Zīverts un citi. Daugulis, Zarriņš un Zīverts bija Pēterpils mākslas skolu audzēkņi, un Zarriņš papildinājās vēl Berlīnē, Mūnchenē, Vīnē un Parīzē. Pēterpilī mācījās arī Rūdolfs Pērle, Ansis Cīrulis, Roberts Tilbergs, Sigismunds Vidbergs, Ernests Stenders un Niklāvs Strunke, bet L. Liberts Maskavā un Kazanā, un tikai Alfrēds Plīte-Pleite iesāka savas mākslinieka gaitas Mūnchenē, Tīdemanis — Briselē. Tad mūsu jaunākās paaudzes mākslinieki A. Apinis, Fr. Bange, Art. Drekslers, O. Freiberga, Jaunzems, K. Krauze, H. Mangolds, Marija Muceniece, Hugo Rove, Riške un J. Šternbergs jau izauguši pašu latviešu dibinātās un vadītās darbnīcās, ja arī neatteicās mācīties ārzemēs, piem. M. Muceniece — Briselē. Tā krievu, vācu, franču un beļģu skolas gan stāvējušas pie mūsu modernās grafikas šūpuļa, un tomēr mūsu grafika ir izveidojusies īpatnēja un nacionāla: no krieviem mantodama dzejisko noskaņu un zīmējuma sulīgumu, no vāciem — zīmējuma pedantisko precizitāti un plastikas izjūtu, bet no frančiem un beļģiem — gaismas un ēnu rotaļas iedarbošanās tiešās un simboliskās nozīmes izpratni kompozīcijai un paša zīmējuma teknikai, — mūsu grafika krietna darba un dabūto iespaidu pareizas nacionāli piekoptas sintezes ceļā ir guvusi spēku un apgarotību, kādus neredzam nevienā citas zemes grafikā tik laimīgi saskaņotus un svaigi mirdzošus. Katrā ziņā latviešu grafiku vislabāki raksturo — labs zīmējums, pareiza formu izjūta un spēks, ko formas un līnijas izstaro. Patiesi mūsu grafika, līdzīgi glezniecībai un tēlniecībai, labi apliecina, ka, neskatoties uz likteņa likstām un sitieniem, varena darba un pašu spēju rezultātā panākts tas, ko prasīja vecākās grafiķu paaudzes pārstāvis Ādams Alksnis, aizrādot, ka „mums, latviešiem, jābūt nesamērojami pārakiem par citiem, lai varētu panākt dzīvē to, ko cittautieši panāk . . .“ Sveštautiešu žmaugi, ugunis un asinis gadu simteņiem ilgi, kā sabangota jūra, vēlās pāri mūsu zemei; likās, tā nāvi atnesīs latviešu tautai. Bet — no nelaimes, no kara, atdzima laime, latviešu brīvība, latviešu valsts. Senāk svešu zemju augstskolām bija jākalpo latviešu zinātniekiem; svešu tautu

mākslas ceļus, šķita, bija jāstaigā latviešu māksliniekiem . . . Un tomēr kā fēniks no šķietamās nebūtības iznira latviešu māksla un zinātne, — un to bija lēmis ne tikai liktenis: tas mūsu tēvu un brāļu sviedriem un asinīm samaksāts pašu latviešu darba sasniegums, mūsu neapstrīdams, pašu aizstāvēts un izkarots mantojums.

* *

*

Šai mana raksta ievadāmā Valstspapīru spiestuves izdotā ofortu krājumā latviešu grafiķu mūsu laika biedru paaudze ir gribējusi savus darbus un sasniegumus demonstrēt tautai, draugiem un nedraugiem; šāds izdevums iznāk pirmo reizi Latvijā: jau tā ir mūsu uzvara. Un uzvaru, mūsu brīvības cīņas, rāda paši oforti. Ar tautu un tēvzemi saistīti nesaraujamām saitēm, arī paši — vairāki no ofortu autoriem — piedalījušies pasaules kara un brīvības cīņās, mūsu grafiķi šai izdevumā ir gribējuši tautai sludināt, ka grūti cieta un varonīgi cīnījās mūsu tēvi un brāļi, lai atdzimtu brīvā Latvija, mūsu valsts, mūsu mūžīgi skaistā, diženā un mūžīgā tēvzeme: pateikties tiem, kas izcīnīja mums laimi un neatkarīgo valsti, pateikties un pieminēkli viņiem celt.

Lai apskatām šo ofortu sakopojumu un sekojam tā stāstam. Atmirdz pasaules kara ainas, Nāves salas varoņdarbi — nāve dzeloņdrātīs un uzbrukums ienaidniekam naktī, kara posts un atmoda — partizāni, kaujas Vidzemē un Kurzemē, pie Ventas un Cēsīm, cīņas ar Bermontu Daugavas krastos. Gan — nāve un nelaime, bet tās atnesa arī apbrīnojamu varonību un uzvaru: plandošiem karogiem karaspēks ieiet atgūtā galvas pilsētā. Latvija ir brīva, likts pamats tam laikmetam, kuŗa liecinieki esam šodien.

Patiesi — „mūsu tēvi te cieta, mūsu asins lieta: viss, viss pie šīs zemes simtu saitēm mūs sien.“

F. Valodis.

Pieminēkļu valdes priekšsēdis

S A T U R A R Ā D Ī T Ā J S

Brīvības cīņu vadoņi

1. Kārļa Krauzes — Valsts un Ministru Prezidents Dr. Kārlis Ulmanis atbrīvošanas cīņu laikā
2. Jaņa Šternberga — Kara Ministrs ģenerālis Jānis Balodis, atbrīvošanas cīņu virspavēlnieks
3. Jaņa Šternberga — Pulkvedis Oskars Kalpaks, pirmais nacionālā karaspēka pavēlnieks

Pasaules kara latviešu varoņi

4. Herberta Mangolda — Artileristi pie Daugavas 1919. g.
5. Marijas Mucenieces — Izlūki
6. Kārļa Krauzes — Pie Bolderājas 1919. g.
7. Eduarda Kalniņa — Pozīcijās

Kara posts un latviešu atmoda

8. Hugo Roves — Atkal mājās
9. Franča Banges — Partizāni
10. Kārļa Padega — No kaujas

Brīvības cīņas Vidzemē un Kurzemē

11. Richarda Zarriņa — Pie Cēsīm
12. Artura Apiņa — Zoltieši

Cīņas par Rīgu

13. Zigismunda Vidberga — Uz tiltiem
14. Otomijas Freibergas — Ierakumos
15. Niklāva Strunkes — Cīņa Pārdaugavā. No cikla Bermontiāde
16. Artura Drekslera — Daugavas sargi
17. Nikolaja Riškes — Novērotājs
18. Jāņa Tīdemaņa — Kauja Daugavmalā

Uzvara

19. Bruno Jaunzema — Uzbrukumā
20. Lūdolfā Liberta — Uzvaras vainags

Vāks un titullapa Artura Apiņa
Zīmējums ievadam Jaņa Šternberga

B. A. T. U. R. A. D. I. T. A.

Univ. of Toronto

1. The first part of the paper is devoted to a general discussion of the problem of the distribution of the elements of a finite group. It is shown that the distribution of the elements of a finite group is determined by the structure of the group and the structure of the field over which the group is defined.

2. The second part of the paper is devoted to a detailed study of the distribution of the elements of a finite group.

It is shown that the distribution of the elements of a finite group is determined by the structure of the group and the structure of the field over which the group is defined. It is also shown that the distribution of the elements of a finite group is determined by the structure of the group and the structure of the field over which the group is defined.

3. The third part of the paper is devoted to a detailed study of the distribution of the elements of a finite group.

It is shown that the distribution of the elements of a finite group is determined by the structure of the group and the structure of the field over which the group is defined. It is also shown that the distribution of the elements of a finite group is determined by the structure of the group and the structure of the field over which the group is defined.

4. The fourth part of the paper is devoted to a detailed study of the distribution of the elements of a finite group.

It is shown that the distribution of the elements of a finite group is determined by the structure of the group and the structure of the field over which the group is defined. It is also shown that the distribution of the elements of a finite group is determined by the structure of the group and the structure of the field over which the group is defined.

5. The fifth part of the paper is devoted to a detailed study of the distribution of the elements of a finite group.

It is shown that the distribution of the elements of a finite group is determined by the structure of the group and the structure of the field over which the group is defined. It is also shown that the distribution of the elements of a finite group is determined by the structure of the group and the structure of the field over which the group is defined.

6. The sixth part of the paper is devoted to a detailed study of the distribution of the elements of a finite group.

It is shown that the distribution of the elements of a finite group is determined by the structure of the group and the structure of the field over which the group is defined. It is also shown that the distribution of the elements of a finite group is determined by the structure of the group and the structure of the field over which the group is defined.

7. The seventh part of the paper is devoted to a detailed study of the distribution of the elements of a finite group.

Kārlis Hauks

*Valsts un Ministru Prezidents
Dr. K. Ulmanis
atbilstošas cīņu laikā*

p. 64-32. 886

Latv. PSR Valsts biblioteka
64

№ 000204

Rīga, L. Maskavas ielā 11.

Janis Sternbergs

*Krieva Ministrs
generālis J. Balodis
atbrīvošanas cīņā vīrspavēlnieks*

p. 64-32. 1886

Latv. PGR Valsts bibliotēka
64

№ 000204

Rīgā, L. Maskavas ielā 11.

Janis Stembergs

Pulkvedis O. Kalpaks
Pirmais nacionālā kara spēku pavēlnieks

p. 64-32. PP6

Latv. PSR Valsts bibliotēka
64

№ 000204

Rīgā, L. Maskavas ielā 11.

Roberta Mangoldt

Stelevisie pie Darganas 1919. g.

p-64-32.886

Latv. PSR Valsts bibliotēka
64

№ 000204

Rīga, L. Markovs pēd. 11.

Marijas Mucenieces

Talūki

Latv. PSR Valsts bibliotēka

64

№ 000204

Rīga, L. Maskavas ielā 11.

Kaiser Tharax

Die Beldingas 1910. 4.

p. 64-32. 1886

Latv. PSR Vaicis biblioteka
64

№ 000204

Rīga, L. Maskavas iela 11.

Eduarda Melnyk

Pavlova

p. 64-32-886

Latv. PGR Valsts biblioteka
64

8

№ 000204

Hugo Poves

Atkal mājās

11-

p-64-32.846

Latv. PSR Valsts bibliotēka
64

№ 000204

Rīga, L. Maskavas ielā 11.

Francis Bange

Pastixani

p. 64-32. pp6

Latv. PDR Valsts bibliotēka
64

№ 000204

Rīga, L. Maskavas iela 11.

Karla Padega

No kanyas

p. 64-32. P86

Latv. PSR Vaite biblioteka
64

№ 000204

Rīgā, L. Maskavas ielā 11.

P. C. C. C.

Richard L. L.

p. 64-32.886

Latv. PSR Valsts biblioteka
64

Arthur Spence

Edwin

p. 64 - 32. 286

Latv. PSR Valsts biblioteka
64

5

Ligimunda Vidberga

Ux tiliem

p. 64-32 286

Latv. PSR Valsts biblioteka
64

№ 000204

Rīga, L. Maskavas ielā 11.

Olavias Frobergas

Israhumos

p. 64-32. 286

Latv. PSR Valsts bibliotēka
64

Čuva Párlaugavá. No sílla Þeimantíðe

Niklára Þrunks

p. 64-32. 888

Latv. PSR Valsts biblioteka

64

№ 000204

Rīga, L. Markovs iela 11.

Daugavas sargi

Alma Diekševa

p. 64-32. Pp6

Latv. PSR Valsts biblioteka
64

Nikolaja Piškes

Novorotaj's

64-32.886

Latv. PSR Valsts biblioteka

64

Kaiser Duganmala

Kaiser Duganmala

p. 64-32. 206

Latv. PSR Valsts bibliotēka

64

Valhalla

Bruno Jansson

p. 64-32. 886

Latv. PSR Vaite biblioteka
64

Ludolfa Liberta

Uxarias uirgins

p. 64-32.886

Latv. PSR Valsts biblioteka

64

1.

spz